

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 28.10.2014

C(2014) 8162

TIL OFFENTLIGGØRELSE

Dette dokument er et internt kommissionsdokument, som der udelukkende gives indsigt i til orientering.

Hr. udenrigsminister

Vedr.: Statsstøttesag SA.37122 (2013/N) – Danmark – Støtte til husstandsmøller og til havmøller med forsøgsэлемент

Kommissionen skal herved meddele Danmark, at den efter gennemgang af oplysningerne fra de danske myndigheder i ovennævnte sag har besluttet ikke at modsætte sig den anmeldte støtteforanstaltning.

I. SAGSFORLØB

- (1) Danmark anmeldte i overensstemmelse med artikel 108, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ovennævnte foranstaltning ved elektronisk anmeldelse af 23. juli 2013.
- (2) Kommissionen udbad sig yderligere oplysninger ved breve af 25. september 2013, 20. december 2013, 7. maj 2014 og 3. september 2014, som Danmark besvarede med breve af 5. november 2013, 7. marts 2014 og 3. juli 2014 samt flere e-mails, hvoraf den seneste blev sendt den 21. oktober 2014.

Udenrigsminister Martin LIDEGAARD
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K

Commission européenne, B-1049 Bruxelles – Belgique
Europese Commissie, B-1049 Brussel – België
Telefon: 00-32-(0)2-299.11.11.

- (3) Den 20. juni 2014 fremsendte Danmark et notat om finansieringsordningen for vedvarende energi i Danmark, herunder vindmøller. Der var derefter yderligere kontakter mellem Danmark og Kommissionen herom, og de seneste oplysninger fra Danmark blev fremsendt den 9. oktober 2014.

II. BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGEN

1. Den anmeldte foranstaltnings formål og anvendelsesområde

- (4) Den danske regering ønsker en historisk grøn omstilling, hvor fossile brændsler udfases og i stedet erstattes af vedvarende energiteknologier (VE-teknologier). Regeringen har en målsætning om et energisystem, som er 100 % baseret på vedvarende energi i 2050, og hvor forsyningen af el og varme dækkes af vedvarende energi allerede i 2035. Den anmeldte foranstaltning har til formål at fremme udbygningen af vindmøller som et afgørende bidrag til regeringens ovennævnte initiativer.
- (5) Denne politik er helt i tråd med den fælles Europa 2020-strategi, som betyder, at der skal indføres 20 % vedvarende energi inden 2020, og at såvel energiforbruget som CO₂-udledningerne skal nedbringes med 20 % frem til 2020. I VE-direktivet¹ er målet for vedvarende energikilders andel af det endelige energiforbrug for Danmarks vedkommende sat til 30 %.

2. Retsgrundlag

- (6) Foranstaltningen har hjemmel i lov nr. 641 af 12. juni 2013 om ændring af lov om fremme af vedvarende energi, lov om elforsyning og ligningsloven.

3. Støtteydende myndighed

- (7) Den anmeldte støtteordning administreres af den statsejede virksomhed Energinet.dk.

4. Nærmere beskrivelse af foranstaltningen

- (8) Under den anmeldte ordning ydes der støtte i form af direkte tilskud til husstandsmøller og havmøller med forsøgelement.

4.1. Støtte til husstandsmøller

- (9) Husstandsmøller er elproduktionsanlæg, der er koblet til husstandens egen forbrugsinstallation og tilsluttet forsyningsnettet. Overskydende elektricitet sendes ud i elnettet til salg på markedet. Disse møller har en installeret effekt på ikke over 25 kW.

---

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/28/EF af 23. april 2009 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder og om ændring og senere ophævelse af direktiv 2001/77/EF og 2003/30/EF, EUT L 140 af 5.6.2009, s. 16.

- (10) Efter lov nr. 495 af 9. juni 2004² blev der til husstandsmøller, der var nettilsluttet fra den 1. januar 2003, ydet støtte i form af et direkte tilskud, der svarede til forskellen mellem afregningsprisen på 60 øre og markedsprisen pr. kWh elektricitet, der blev produceret og leveret til elnettet. Denne støtte blev ydet i 12 år, uanset produktionens størrelse, og blev godkendt af Kommissionen i sag N 278/2001.
- (11) Det er ikke al den elektricitet, som produceres af husstandsmøllerne, der leveres til elnettet, den bruges i første række af husholdningerne selv. Værdien af den produktion, husholdningerne selv anvender, svarer til de omkostninger, de sparer ved ikke at skulle købe den tilsvarende mængde fra nettet. Den oprindelige ordning var baseret på en årlig nettomålerordning til beregning af forskellen mellem elforbruget og leverancen til elnettet. Det var en 1:1-afregning, hvor elmåleren kunne siges at løbe baglæns, når der blev produceret mere elektricitet, end husstanden forbrugte. I praksis fungerede det som en slags energilagring i nettet, som blev afregnet en gang om året. Det var således muligt at "lagre" energi i nettet til senere brug uden at betale for dette forbrug. Enhver overskydende mængde i forhold til husstandens forbrug blev godtgjort på basis af forskellen mellem markedsprisen og 60 øre pr. kWh. Denne ordning gjorde det attraktivt for almindelige private husholdninger med egen bolig at etablere små husstandsmøller på under 6 kW med en årlig produktion svarende til husholdningens årlige elforbrug.
- (12) Pr. 20. november 2012 blev den årsbaserede nettomålerordning erstattet af nettoafregning på timebasis. I den nye ordning beregnes forskellen mellem forbrug og produktion af elektricitet over en kortere periode, og derfor er den mængde elektricitet, der kan ydes støtte til, i princippet lavere. Da der ikke er sammenfald mellem elproduktion og elforbrug på timebasis, vil det i praksis ikke være muligt at udnytte hele elproduktionen til dækning af forbruget. Nettoforbruget er derfor lavere, og en større del af elektriciteten vil blive leveret til nettet, fordi der på timebasis hyppigere vil være perioder, hvor elproduktionen overstiger elforbruget. På grund af denne ændring ønsker de danske myndigheder at justere den hidtidige afregningspris på 60 øre for husstandsmøller og dermed også støtteniveauet ud fra ønsket om at dæmpe virkningerne af nedgangen i støtten på grund af afskaffelsen af den årsbaserede nettomålerordning. De nye afregningspriser er fastsat således: 2,5 kr. pr. kWh for vindmøller med en installeret effekt på mellem 0 kW og 10 kW, og 1,5 kr. pr. kWh for vindmøller med en installeret effekt på mellem 10 kW og 25 kW. De nye afregningspriser erstatter den hidtidige ordning³, og støtten udbetales til modtagerne i 20 år⁴.

---

² Trådte i kraft 1. januar 2005.

³ Støttemodtagere, der satte deres installationer i drift i overgangsperioden fra 20. november 2012 til 31. december 2013, kan under visse omstændigheder vælge, hvilken af ordningerne de vil høre ind under – enten den gamle afregningspris på 60 øre pr. kWh eller den nye på enten 2,5 kr. pr. kWh eller 1,5 kr. pr. kWh. Den gamle ordning kan ikke længere gælde for anlæg sat i drift efter den 31. december 2013.

⁴ En vindmølle har typisk en levetid på 20 år, uanset anlægstypen. I overensstemmelse med gældende regnskabsregler er afskrivningsperioden afpasset efter anlæggets levetid.

- (13) Produktions- og driftsomkostninger for nye husstandsmøller er, som det fremgår af Tabel 1, fastsat ud fra de nuværende priser og under hensyntagen til den forventede teknologiudvikling.

Tabel 1. Omkostninger for husstandsmøller

	Anlægsomkostning	Drift og vedligehold	Fuldlasttimer
Anlægstype	DKK/kW	DKK/kW/år	h/år
Ny husstandsmølle 0-10 kW i 2013	45 000	900	2 000
Ny husstandsmølle 10-25 kW i 2013	32 000	660	2 200

- (14) Der ydes alene støtte til den elproduktion, der leveres til nettet. Værdien af den produktion, husholdningerne selv anvender, svarer til de sparede omkostninger til køb af en tilsvarende elmængde fra nettet. Markedsprisen for elektricitet er spotprisen på Nordpool, dvs. engrosprisen på den nordiske elbørs Nordpool⁵. Investeringerne forrentes med 10 % og afskrives over 20 år. Nutidsværdierne er beregnet med en kalkulationsrente på 1,85 %, svarende til EU's referencerente for Danmark fra 1. januar 2013⁶. Tabel 2 viser ekstraomkostningerne i forhold til støttebeløbet.

Tabel 2. Nutidsværdier i DKK/kWh for vindmøller for perioden 2013-2022

Anlægstype	Produktionsomkostninger (1)	Markedspris (2)	Ekstra omkostninger (3)=(1)-(2)	Andel egetforbrug	Støtte og værdi af egetforbrug ⁷ (4)
Husstandsmølle 0-10 kW	28,4	3,6	24,8	50 %	17,6
Husstandsmølle 10-25 kW	18,4	3,6	14,9	10 %	10,6

- (15) Der vil først blive ydet støtte efter Kommissionens godkendelse af ordningen. Støtten til husstandsmøller vil imidlertid blive beregnet under hensyntagen til produktionsomkostningerne pr. 20. november 2012. På denne dato blev der fremsat lovforslag til lov 1390 af 23. december 2012, der indeholdt et forslag til ordningen, men som senere blev erstattet af lov nr. 641 af 12. juni 2013. På samme dato blev den hidtidige nettomålerordning desuden ophævet og erstattet

⁵ Den gennemsnitlige elmarkedspris var i 2012 på knap 30 øre/kWh i 2012, og det forventes, at den for perioden 2013-2022 vil stige til 36 øre/kWh.

⁶ See http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

⁷ Egetforbruget af el er indregnet som en besparelse, idet egetforbruget erstatter el indkøbt på markedet. Det er derfor en indtægt, hvilket afspejles i beregningen af de ekstra omkostninger. I beregningseksemplet har det sparede elektricitetsindkøb en værdi på 2,0 kr. /kWh, hvilket svarer til forbrugerprisen. Kolonne 4 er derfor beregnet ved at lægge værdien af egetforbruget og afregningsprisen sammen og derefter trække markedsprisen på el fra. Værdien af egetforbruget og markedsprisen på elektricitet er inflationsindekseret.

med nettoafregning på timebasis, og det er derfor kun anlæg sat i drift efter denne dato, der kan ansøge om den nye afregningspris på 2,5 kr./kWh eller 1,5 kr./kWh.

- (16) Der vil ikke blive ydet nogen anden støtte til husstandmøller, heller ikke investeringsstøtte.
- (17) Antallet af støttemodtagere anslås til 162 anlæg med en kapacitet på 2,2 MW sat i drift i perioden fra 20. november 2012 til 6. oktober 2014, og det årlige budget ventes derfor at ville udgøre 1-2 mio. kr. De danske myndigheder drøfter for øjeblikket mulighederne for en begrænsning af ordningen op til en vis samlet kapacitet.
- (18) De danske myndigheder har anmodet om godkendelse af ordningen indtil udgangen af 2016.

4.2. Støtte til havmøller med forsøgsэлеment

- (19) Støtten til havmøller med forsøgsэлеment tager sigte på at støtte udviklingen af nye og innovative vindmølleprojekter, som har et potentiale til at sænke produktionsomkostningerne ved elektricitet fra havvindmøller. Baggrunden for dette initiativ er, at omlægningen af elproduktion i Danmark mod 100 % VE-baseret produktion i væsentligt omfang forventes at ske fra havmølleparker, og det er derfor af meget stor betydning, at den kommende havmølleudbygning kan gennemføres så omkostningseffektivt som muligt.
- (20) Den nye ordning bidrager til denne innovationsproces ved at give mulighed for støtte til elektricitet fra produktionsmøller, hvori indgår et eller flere væsentlige forsøgsэлеmenter. Typisk er disse forsøg enten en videreudvikling af forsøg afprøvet på land eller projekter, som ikke egner sig til at blive afprøvet på land, og omfatter eksempelvis afprøvning af nye møllers ydeevne under normal brug, nye fundamenter på møller og transformerstationer, ny elektrisk infrastruktur mellem møller og parkens transformerstation eller andre kritiske komponenter.
- (21) Afregningsprisen⁸ er sat til 70 øre/kWh og gives for summen af elproduktionen i 15 000 timer med vindmøllens installerede effekt (fuldlasttimer) og en elproduktion på 12,7 MWh pr. kvadratmeter rotorareal. Den maksimale effekt for hele ordningen er sat til 50 MW.
- (22) Støtten vil blive ydet efter ansøgning og alene til projekter, som efter en konkret vurdering har den fornødne udviklingshøjde. Forsøgsmøllerne må herudover maksimalt indgå i et projekt bestående af 8 møller, og der vil kun blive givet tilsagn til det antal møller, der må anses for nødvendige til gennemførelse af det konkrete forsøg. Der kan maksimalt søges om støtte til 8 havmøller. Der er ikke udpeget særlige forsøgsområder på havet. Det vil være op til ansøgeren selv at identificere det forsøgsområde, som passer bedst til forsøget.
- (23) Støtten vil blive tildelt i forbindelse med regelmæssige internationale indkaldelser, som vil blive bekendtgjort dels i europæiske offshore-magasiner og dels på

---

⁸ Støtteelementet består af forskellen mellem afregningsprisen og markedsprisen på elektricitet.

Energistyrelsens hjemmeside. Udvælgelsen blandt de støtteberettigede ansøgere vil ske på grundlag af to objektive kriterier, og evalueringen vil blive foretaget af sagkyndige på vindområdet:

- (a) Udviklingshøjde: Hermed menes teknologiske løsninger, som er nye, innovative og har et væsentligt potentiale til at nedbringe produktionsomkostningerne på elektricitet fra havvindmøller. I fokus er møllen, men også andre nye og innovative havmøllerrelaterede teknologier, herunder f.eks. et nyt fundament eller nye innovative metoder til installation af møllen, kan indgå i vurderingen af et demonstrationsprojekts udviklingshøjde.
  - (b) Kommercielt perspektiv: Hermed menes løsninger, som efterfølgende har mulighed for at blive kommercialiseret og øge konkurrencen på markedet. Projekter med udelukkende forskningsmæssigt indhold eller andre formål kan ikke komme i betragtning. Ordningen skal bidrage til at fremskynde udviklingen af nye produkter og services, som er klar til at blive kommercialiseret.
- (24) Produktions- og driftsomkostningerne (Tabel 3) er beregnet ud fra de nuværende priser og under hensyntagen til den forventede teknologiudvikling.

Tabel 3. Omkostninger ved vindmøller på havet

	Anlægsomkostning	Drift og vedligehold	Fuldlasttimer
Anlægstype	DKK/kW	DKK/kW/år	h/år
Forsøgsmølle på havet	21 000	500	3 500

- (25) Tabel 4 viser en beregning af støtteelementet i forhold til meromkostningerne ved elproduktion i forhold til markedsprisen. Oveni kommer også udgifterne til forsøgsselementet. De ekstra omkostninger, der er forbundet med selve forsøgsselementet, vil desuden skulle finansieres af projektejerer selv. Hele elproduktionen leveres til nettet. Markedsprisen for elektricitet er spotprisen på Nordpool. Investeringerne forrentes med 10 % og afskrives over 20 år. Nutidsværdierne er beregnet med en kalkulationsrente på 1,85 %, svarende til EU's referencerente for Danmark fra 1. januar 2013.

Tabel 4. Nutidsværdier i DKK/kWh for vindmøller for perioden 2013-2022

	Produktionsomkostninger	Markedspris	Ekstra omkostninger	Støtte
Anlægstype	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)
Forsøgsmølle på havet	7,8	3,6	4,2	2,8

- (26) Tilskuddet vil kun blive ydet til demonstrationsprojekter, som ikke ellers ville blive gennemført eller med stor sandsynlighed gennemført på et væsentligt senere tidspunkt. Energistyrelsen vil foretage en analyse af tilskyndelseeffekten for hvert projekt.

- (27) Havmølle anlæg sælger deres elektricitet direkte på markedet og er underlagt almindelige balanceringsforpligtelser, men der vil ikke blive ydet nogen godtgørelse for balanceringsomkostninger. Der vil desuden heller ikke blive ydet nogen støtte til disse støttemodtagere, når markedspriserne for elektricitet er negative.
- (28) Det samlede budget til ordningen anslås til mellem 625 mio. DKK og 1,5 mia. DKK. Der vil potentielt blive tale om 3-4 projekter.
- (29) De danske myndigheder har anmodet om godkendelse af ordningen frem til udgangen af 2016.

5. Finansieringsmåde

- (30) Omkostningerne til støtten til elektricitet fra vedvarende energikilder finansieres af elforbrugerne via den såkaldte PSO-tarif, som er pålagt brugerne af eltransmissions- og distributionstjenester. Som udgangspunkt betaler alle forbrugere den samme PSO-tarif for al elektricitet leveret af det kollektive elforsyningsnet. I andet kvartal 2014 lå afgiften på 22,7 øre/kWh. For forbrugere med et forbrug på over 100 GWh og for anlæg, der producerer elektricitet til eget forbrug, gælder en lavere tarif⁹.
- (31) Tariffen opkræves af distributionssystemoperatørerne, men overføres til transmissionssystemoperatøren (TSO'en), Energinet.dk, som administrerer midlerne i henhold til den gældende lovgivning og fastsætter tariffen for det kommende kvartal. PSO-tariffen anvendes i vid udstrækning til at finansiere foranstaltninger til fremme af grøn energiproduktion. I 2013 var det således 70 % af de samlede indtægter af PSO-tariffen, der gik til VE-støtte.

III. TILSAGN FRA DE DANSKE MYNDIGHEDER

- (32) De danske myndigheder har givet tilsagn om at foretage en årlig opdatering af produktionsomkostningerne i såvel husstandsmøller som havmøller med forsøgsэлеment i 2016, som vil kunne føre til en justering af støtteniveauet for nyttilsluttede vindmøller. Dermed sikres det, at støtten ikke kommer til at overstige forskellen mellem de samlede normaliserede omkostninger ved energiproduktionen og markedsprisen. Den relevante danske lovgivning om fremme af vedvarende energi indeholder en generel bemyndigelse til, at klima-, energi- og bygningsministeren kan nedsætte støtten.
- (33) Fra 1. januar 2016 vil der for både husstandsmøller og havmøller med forsøgsэлеment blive indført en ny ansøgningsprocedure, der stemmer overens med punkt 51 i Retningslinjerne for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014-2020¹⁰ ("retningslinjerne"). Der bliver bl.a. krav om, at ansøgningen skal indgives, før arbejdet på projektet er påbegyndt, ligesom der vil blive foretaget en

---

⁹ Der tages i denne afgørelse ikke stilling til disse nedsættelser, da de vil indgå i Danmarks anmeldelse af den tilpasningsplan, der skal indsendes i henhold til punkt 194 ff. i Retningslinjerne for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014-2020.

¹⁰ EUT C 200 af 28.6.2014, s. 1.

individuel vurdering af tilskyndelsesvirkning og det kontrafaktiske scenarie, med felter, der skal afkrydses i ansøgningen, og kontrol af troværdigheden af de oplysninger, ansøgeren giver.

- (34) Ifølge de danske myndigheder er det yderst usandsynligt, at der specielt til havmøller med forsøgsэлеment også vil blive ydet støtte fra forsknings-, udviklings- og demonstrationsprogrammer eller tilsvarende støtteordninger. Men hvis der skulle blive ydet yderligere støtte fra andre støtteordninger eller individuel støtte til et konkret projekt under den anmeldte ordning, vil de danske myndigheder anmelde det til Kommissionen.
- (35) Gennemsigtighedskravene i punkt 104-106 i retningslinjerne, bl.a. kravet om offentliggørelse af den godkendte støtteordnings fulde ordlyd og oplysninger om støttemodtagere, vil være overholdt senest pr. 1. juli 2016.
- (36) Danmark har givet tilsagn om at åbne de VE-pilotudbud, der skal afholdes i 2015 og 2016, op for producenter i andre lande inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), med op til 6 % af den udbudte kapacitet eller op til 2,4 MW i denne toårsperiode (det største af de to tal finder anvendelse). Denne åbning er betinget af indgåelse af gensidige samarbejdsaftaler¹¹ med de pågældende EØS-stater og af, at der kan foregå fysisk import¹².

IV. VURDERING

6. Statsstøtte

- (37) Artikel 107, stk. 1, i TEUF fastsætter, at *"statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, er uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne"*.
- (38) Støtten til elproduktion fra vindmøller finansieres gennem opkrævning af PSO-tariffen, dvs. med finansielle midler, som er under statens kontrol. Dækningen af forskellen mellem afregningsprisen og markedsprisen giver modtagerne en økonomisk fordel, som de ikke ville have opnået på normale markedsvilkår. Den anmeldte foranstaltning kommer alene producenter af vindmølleelektricitet til gode og har derfor selektiv karakter. Støtten til de danske producenter af vedvarende elektricitet styrker deres position på markedet i forhold til andre elproducenter, herunder også elproducenter i andre EØS-lande. Eftersom elektricitet handles på tværs af grænserne, påvirker foranstaltningen samhandels- og konkurrencevilkårene på elmarkederne i hele EØS.
- (39) I lyset af det ovenstående har Kommissionen konkluderet, at den anmeldte foranstaltning indeholder statsstøtte efter artikel 107, stk. 1, i TEUF.

¹¹ Artikel 5 til 8 og artikel 11 i VE-direktivet.

¹² De danske myndigheder har tilkendegivet, at der ikke vil blive krævet dokumentation for fysisk import, hvis dokumentation herfor ikke er mulig.

7. Lovlighed

- (40) Danmark har anmeldt støtteordningen til Kommissionen og forsikret, at ordningen først vil blive iværksat efter Kommissionens godkendelse. Danmark har følgelig opfyldt sine forpligtelser efter traktatens artikel 108, stk. 3.

8. Forenelighedsvurdering

- (41) Kommissionen har vurderet den anmeldte ordnings forenelighed på grundlag af artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF. Denne vurdering er foretaget på baggrund af retningslinjerne for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014–2020 ("retningslinjerne"), i særdeleshed afsnit 3.1 og 3.2 i disse retningslinjer.

8.1. Overensstemmelse med miljø- og energistøtteretningslinjerne

8.1.1. Bidrag til et mål af fælles interesse

- (42) I henhold til punkt 31 i retningslinjerne skal medlemsstaten præcist fastlægge det tilstræbte mål og redegøre for ordningens forventede bidrag til at opnå dette mål. De danske myndigheder har anført, at de anmeldte ordninger har til formål at fremme investeringer i vedvarende energi, og i særdeleshed udbygningen af vindkraft, med det formål at opfylde de nationale og de europæiske mål for vedvarende energiproduktion. Ordningerne er derfor rettet mod det mål af fælles interesse, der består i fremme af anvendelsen af vedvarende energi. Specielt vil ordningen for havmøller med forsøgelement bidrage til EU's og Danmarks klima- og energipolitik på en omkostningseffektiv måde i det omfang, hvor den nye havmølleteknologi kan markedsføres og dermed føre til omkostningsbesparelser ved etablering og drift af havmølleparker overalt i EU.

8.1.2. Behov for statslig indgriben

- (43) Som udgangspunkt skal medlemsstaten påvise, at støtten er nødvendig for at afhjælpe et markedssvigt, der ikke tackles (punkt 37 i retningslinjerne). Kommissionen formoder dog, at der stadigvæk findes et markedssvigt inden for vedvarende energi (punkt 115). Oplysningerne fra Danmark, bl.a. om produktionsomkostningerne ved elproduktion i vindmøller og de nuværende priser på elmarkedet, bekræfter, at der under de nuværende markedsforhold ikke er sandsynlighed for, at der vil blive investeret i VE-anlæg uden støtte.

8.1.3. Støttens hensigtsmæssighed og proportionalitet og undgåelse af uberettigede negative virkninger

8.1.3.1. Betingelserne i retningslinjerne

- (44) Ifølge punkt 116 i retningslinjerne vil Kommissionen anse statsstøtte for at være hensigtsmæssig, når følgende betingelser (punkt (45) til (48) nedenfor) er opfyldt. Støtten antages i så fald også for kun at have begrænsede fordrejende virkninger.

- (45) For alle ordninger, der træder i kraft fra og med 1. januar 2016, er driftsstøtte til producenter af VE-elektricitet forenelig med det indre marked, når følgende betingelser er opfyldt (punkt 124 i retningslinjerne):
- (a) støtten ydes som et tillæg til den markedspris, hvortil producenterne afsætter deres elektricitet direkte på markedet
  - (b) støttemodtagerne er underlagt standardansvar for balancering, medmindre der ikke findes konkurrenceprægede interdaymarkeder for balancering, og
  - (c) der er truffet foranstaltninger til at sikre, at producenterne ikke tilskyndes til at producere elektricitet til negative priser.
- (46) Betingelserne i punkt (45) (a) til (c) ovenfor gælder imidlertid ikke for støtte til anlæg med en installeret elkapacitet på under 500 kW (punkt 125 i retningslinjerne) eller demonstrationsprojekter.
- (47) Desuden skal støtten ydes efter en ægte, konkurrencepræget udbudsprocedure baseret på klare, gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier (punkt 126 i retningslinjerne), dog med følgende modifikationer:
- (a) kravet om et udbud er først obligatorisk fra og med 1. januar 2017 og gælder kun for nye anlæg. I en overgangsperiode, der dækker 2015 og 2016, er det kun 5 % af den planlagte nye elkapacitet fra vedvarende energikilder, der er underlagt dette krav om udbud (punkt 126)
  - (b) udbud er ikke obligatorisk, når medlemsstaten kan påvise, at en udbudsproces ville have en af de i punkt 126 (a) til (c) nævnte mangler
  - (c) der kan ydes støtte uden afholdelse af et udbud til anlæg med en installeret elektricitetskapacitet på under 1 MW og til demonstrationsprojekter (punkt 127).
- (48) Hvis der ikke gennemføres et udbud, skal følgende betingelser være opfyldt (punkt 128 og 131 i retningslinjerne):
- (a) støtten pr. energienhed må ikke overstige forskellen mellem de samlede normaliserede omkostninger til energiproduktion ("levelised costs of producing energy" - LCOE) ved hjælp af den pågældende teknologi og markedsprisen på den pågældende energiform
  - (b) LCOE kan også omfatte normal kapitalforrentning. Investeringsstøtte skal fratrækkes det samlede investeringsbeløb ved beregningen af LCOE
  - (c) produktionsomkostningerne skal ajourføres regelmæssigt og mindst en gang om året

(d) der kan kun ydes støtte, indtil anlægget er fuldt afskrevet i overensstemmelse med de almindelige regnskabsregler, således at det undgås, at driftsstøtte baseret på LCOE overstiger afskrivningen af investeringen.

(49) Som det nærmere beskrives nedenfor, er disse betingelser opfyldt i de danske ordninger for husstandsmøller og havmøller med forsøgselement. Da Danmark kun anmoder om godkendelse af ordningerne indtil udgangen af 2016, finder bestemmelserne i punkt 126 i retningslinjerne angående udbud ikke anvendelse, eftersom de først træder i kraft den 1. januar 2017. Danmark vil imidlertid overholde kravet om pilotudbud i overgangsperioden 2015-2016 (se punkt 36 ovenfor).

8.1.3.2. Husstandsmøller

(50) Husstandsmøllerne har en kapacitet på under 25 kW, og punkt 124 i retningslinjerne finder derfor ikke anvendelse.

(51) Med hensyn til de betingelser, der er nævnt i punkt 48 ovenfor, har Danmark som illustreret i Tabel 2 vist, at støtten ikke overstiger forskellen mellem produktionsomkostningerne og markedsprisen pr. enhed produceret elektricitet, inkl. en normal forrentning af kapitalen på 10 %, som Kommissionen finder acceptabel. Eksemplet i Tabel 2 viser, at det beregnede støttebeløb inkl. værdien af egetforbruget ikke overstiger de ekstra omkostninger ved elproduktion fra en husstandsmølle. Danmark har desuden forsikret, at der ikke vil blive ydet nogen investeringsstøtte til elproduktion fra husstandsmøller, og at produktionsomkostningerne vil blive opdateret i 2016, jf. punkt 131 i retningslinjerne, hvilket om nødvendigt vil resultere i en justering af støtteniveauerne. Desuden vil der ikke blive ydet støtte ud over investeringens levetid, der for vindmøllers vedkommende er sat til 20 år. Dette stemmer overens med de gældende afskrivningsregler i Danmark.

8.1.3.3. Havmøller med forsøgselement

(52) I relation til punkt 124 i retningslinjerne har de danske myndigheder bekræftet, at producenterne af elektricitet fra havmøller med forsøgselement sælger deres elektricitet direkte på markedet og er underlagt almindelige balanceringsforpligtelser uden godtgørelse for balanceringsomkostningerne. Desuden vil der ikke blive ydet nogen støtte, når elmarkedspriserne er negative.

(53) Hvad angår de betingelser, der er nævnt i punkt 48 ovenfor, har Danmark med en beregning af nutidsværdier (Tabel 4) godtgjort, at støtten ikke overstiger forskellen mellem produktionsomkostningerne og markedsprisen pr. enhed produceret elektricitet, inkl. en normal kapitalforrentning på 10 %, som Kommissionen finder acceptabel. Beregningen af støttebeløbet dækker ikke de meromkostninger, der er forbundet med anlæggenes forsøgselement. Dette er udtryk for, at det alene er produktionen af elektricitet, der støttes med ordningen. Samtidig hermed indgår forsøgselementerne som et af de objektive kriterier for at

yde støtte til ansøgerne. Men de meromkostninger, der er forbundet med selve forsøgsselementet ved havmøllerne, skal støttemodtagerne selv dække.

- (54) Danmark har også givet tilsagn om, at der ikke vil blive ydet nogen investeringsstøtte til projekterne i den anmeldte ordning, og at produktionsomkostningerne vil blive opdateret i 2016 i overensstemmelse med punkt 131 i retningslinjerne, hvorefter støtteniveauerne om nødvendigt vil blive justeret. Desuden vil der ikke blive ydet støtte ud over investeringens levetid, der for vindmøllers vedkommende er sat til 20 år. Dette stemmer overens med de gældende afskrivningsregler i Danmark.
- (55) I betragtning af de danske myndigheders tilsagn om, at enhver anden støtte ydet under en støtteordning eller som individuel støtte vil blive anmeldt til Kommissionen, har Kommissionen draget den konklusion, at reglerne om kumulering vil blive overholdt.

8.1.4. Tilskyndelsesvirkning

- (56) Ifølge punkt 49 i retningslinjerne skal medlemsstaten godtgøre, at støtten vil tilskynde støttemodtagerne til at ændre adfærd i retning af det mål af fælles interesse, der forfølges. Kommissionen finder i særdeleshed, at støtte ikke har nogen tilskyndelsesvirkning for støttemodtageren, hvis arbejdet på projektet allerede er påbegyndt, før støttemodtageren indgiver sin ansøgning til de nationale myndigheder (punkt 50 i retningslinjerne). Desuden skal medlemsstaterne indføre et standardansøgningsskema, der opfylder kravene i punkt 51 i retningslinjerne, og sikre, at den støtteydende myndigheds behandling af støtteansøgninger foregår i overensstemmelse med bestemmelserne i punkt 52 i retningslinjerne.
- (57) Som det fremgår af Tabel 2 og 4 er der for de anlæg, der vil falde ind under ordningen, et omkostningsgab mellem omkostningerne ved at producere elektricitet fra vindmøller og den gevinst, disse anlæg vil opnå både fra salget af elektricitet til markedspris og – for husstandsmøllers vedkommende – besparelserne på grund af nettoafregningen mellem elproduktion og elforbrug. Uden støtte ville anlæggene ikke kunne tjene deres omkostninger ind, og der ville ikke blive investeret. Men med støtten vil disse anlæg få dækket en del af deres omkostningsgab.
- (58) Den nye afregningspris for husstandsmøller på enten 2,5 kr./kWh eller 1,5 kr./kWh gælder kun for anlæg sat i drift efter 20. november 2012. Det var den dato, hvor ordningen med de nye afregningspriser første gang blev fremlagt i Folketinget. Kommissionen har derfor konkluderet, at støttemodtagerne fra denne dato baserede deres investeringsbeslutninger på den ordning, der blev fremlagt i Folketinget, hvilket viser tilstedeværelsen af en tilskyndelsesvirkning.
- (59) I betragtning af, at støtten til havmøller med forsøgsselement kun vil blive ydet til demonstrationsprojekter, der ikke ellers ville være blevet gennemført eller sandsynligvis først på et langt senere tidspunkt, og at Energistyrelsen vil analysere tilskyndelsesvirkningen for hvert projekt, finder Kommissionen, at denne foranstaltning har en tilskyndelsesvirkning.

- (60) Fra 1. januar 2016 vil der blive indført en ny ansøgningsformular, der stemmer overens med punkt 51-52 i retningslinjerne, for både husstandsmøller og havmøller med forsøgsselement.
- (61) Kommissionen bemærker desuden, at Danmark vil overholde gennemsigtighedskravene i punkt 104-106 i retningslinjerne (jf. punkt 35 ovenfor).

8.2. Overholdelse af andre bestemmelser i TEUF

- (62) I overensstemmelse med punkt 29 i retningslinjerne og i betragtning af, at bidraget til udligningsordningen har til formål at finansiere støtten til grøn elektricitet, har Kommissionen desuden undersøgt, om bestemmelserne i traktatens artikel 30 og 110 er overholdt.
- (63) Ifølge retspraksis kan en afgift, som rammer indenlandske og importerede varer efter samme kriterier, ikke desto mindre være i strid med traktaten, når afgiftsprovenuet er bestemt til at betale aktiviteter, der i særlig grad er til fordel for indenlandske, afgiftsbelagte varer. Hvis fordelene for disse varer fuldt ud opvejer den afgift, de er pålagt, har afgiften kun virkninger for importerede varer og udgør derfor en afgift med tilsvarende virkning i strid med traktatens artikel 30. Og hvis fordelene kun opvejer en del af den byrde, der er pålagt de indenlandske varer, er afgiften en diskriminerende intern afgift i relation til traktatens artikel 110 og i strid med denne traktatbestemmelse med hensyn til den del af dens beløb, der anvendes til at udligne den byrde, som indenlandske varer er belagt med¹³.
- (64) Hvis der til indenlandsk elproduktion ydes støtte, der finansieres via en afgift af alt forbrug af elektricitet (også af importeret elektricitet), er der risiko for, at finansieringsmåden, der lægger en byrde på importeret elektricitet, som ikke nyder godt af denne finansiering, kan medføre en forskelsbehandling af importeret VE-elektricitet og dermed være i strid med traktatens artikel 30 og/eller 110¹⁴.
- (65) Den anmeldte støtteordning vil blive finansieret af en PSO-tarif, som betales af elforbrugerne. Tariffen opkræves af elforbruget og vil derfor også kunne opkræves af elektricitet importeret fra andre EØS-lande. Kommissionen er derfor betænkelig ved, at finansieringsmåden vil kunne medføre forskelsbehandling af import som omhandlet i traktatens artikel 30 og 110.
- (66) Danmark har gjort gældende, at finansieringen af støtteordningen ikke kan anses for at udgøre en integrerende del af ordningen og derfor ikke udgør en tilsidesættelse af traktatens artikel 30 og 110. Danmark peger i den forbindelse på, at PSO-tariffen dækker omkostningerne ved en række forskellige aktiviteter, bl.a. med henblik på øget forsyningssikkerhed. Indtægterne af PSO-tariffen går derfor

¹³ Forenede sager C-128/03 og C-129/03, *AEM*, EU:C:2005:224, præmis 44-47; sag C-206/06, *Essent*, EU:C:2008:413, præmis 42.

¹⁴ Sag 47/69, *Frankrig mod Kommissionen*, EU:C:1970:60, præmis 20. Se også sag SA.38632 (2014/N) *Tyskland – EEG 2014 – Reform af loven om vedvarende energi* (endnu ikke offentliggjort i EUT).

ikke nødvendigvis til finansiering af støtten til vedvarende energi. Kommissionen bemærker imidlertid:

- at den anmeldte ordning finansieres med en afgift pålagt elektricitet, der forbruges i Danmark, både indenlandsk og importeret elektricitet¹⁵
- at afgiften beregnes af forbruget af elektricitet (og dermed er pålagt selve varen)¹⁶
- at den støtteordning, som afgiften finansierer, kun er åben for indenlandske elektricitetsproducenter.

- (67) Når en medlemsstat finansierer støtte til indenlandske producenter gennem en afgift, der opkræves af såvel importerede som indenlandske produkter, kan afgiften have den virkning, at den yderligere forøger den fordrejning på produktmarkedet, som støtten som sådan forårsager. I den henseende behøver afgiften ikke nødvendigvis udelukkende at finansiere støtten, eftersom den yderligere fordrejende virkning kan være til stede, når blot en betydelig del af afgiftsprovenuet anvendes til at finansiere støtten.
- (68) For at afhjælpe denne potentielle forskelsbehandling har Danmark imidlertid givet tilsagn om at åbne op for de VE-pilotudbud, der skal gennemføres i 2015 og 2016, for producenter fra andre EØS-lande, med op til 6 % af den udbudte kapacitet eller op til 2,4 MW i denne toårige periode (det største af de to tal skal gælde)¹⁷. Denne procentandel er fastlagt på grundlag af Danmarks samlede import af grøn elektricitet fra nabolandene (Norge, Sverige og Tyskland) divideret med den samlede elektricitetsforsyning i Danmark og ganget med den årligt nyinstallerede kapacitet til grøn elektricitet. Importen af grøn elektricitet er beregnet som den gennemsnitlige andel, som import (nærmere betegnet import, der ikke er til transit, men til forbrug i Danmark) fra hvert af nabolandene tegner sig for, ganget med vedvarende energikilders andel af den samlede elproduktion i hvert af landene. Den valgte formel afspejler Danmarks stilling som transitland for elektricitet fra Skandinavien ved kun at tage hensyn til den del af elimporten, der rent faktisk forbruges i Danmark (eftersom det kun er denne del, der er underlagt PSO-tariffen).
- (69) Andre EØS-producenters adgang til udbuddene kan være betinget af, at der er indgået samarbejdsaftaler. Denne betingelse stemmer overens med bestemmelserne i punkt 122 i retningslinjerne og bestemmelserne i VE-direktivet, hvorefter medlemsstaterne kan etablere samarbejdsmechanismer (artikel 6 til 11).
- (70) Adgangen til at deltage i udbuddene er desuden betinget af dokumentation for, at der rent faktisk vil foregå fysisk import af elektricitet fra vedvarende energikilder, i det omfang, hvor det er muligt at dokumentere dette. Denne betingelse stemmer

---

¹⁵ Elektricitet er en vare i traktatens forstand. Se sag C-393/92 *Almelo*, EU:C:1994:171, præmis 28, sag C-158/94, *Kommissionen mod Italien*, EU:C:1997:500, præmis 17, og sag C-206/06, *Essent Netwerk Noord*, EU:C:2008:413, præmis 43.

¹⁶ Sag C-206/06, *Essent Netwerk Noord*, EU:C:2008:413, præmis 44.

¹⁷ Ifølge punkt 126 i retningslinjerne skal de udbud, der afholdes i 2015 og 2016, dække mindst 5 % af den planlagte nye elektricitetskapacitet fra vedvarende energikilder (pilotudbud). Størrelsen af pilotudbuddet i Danmark ventes for øjeblikket at blive på 20 MW. Danmark har imidlertid oplyst, at for at tiltrække udenlandske investorer vil den del af den udbudte kapacitet, som disse investorer vil kunne byde på, rent faktisk blive på op til i alt 2,4 MW.

overens med traktatens artikel 30 og 110, da der uden en import slet ikke ville opstå nogen forskelsbehandling i artikel 30's og 110's forstand. Danmark er desuden nødt til at sikre, at elektriciteten rent faktisk leveres til Danmark.

- (71) Da denne åbning af udbuddene over for andre EØS-producenter eliminerer risikoen for forskelsbehandling af producenter af grøn elektricitet i andre medlemsstater, vil ordningens finansiering via PSO-tariffen stemme overens med traktatens artikel 30 og 110 under ordningens varighed, dvs. indtil den 31. december 2016. Støtte tildelt før denne dato kan i princippet også udbetales efter den 31. december 2016, hvis der er sikkerhed for, at artikel 30 og 110 er overholdt.

8.3. Konklusion

- (72) Kommissionen finder således, at den anmeldte støtteordning stemmer overens med bestemmelserne i retningslinjerne. I lyset af det ovenstående finder Kommissionen de anmeldte foranstaltninger forenelige med det indre marked efter artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF.

V. KONKLUSION

- (73) Kommissionen har følgelig besluttet ikke at modsætte sig støtten, da den er forenelig med det indre marked efter traktatens artikel 107, stk. 3, litra c). Denne godkendelse gælder indtil den 31. december 2016.
- (74) Kommissionen henleder de danske myndigheders opmærksomhed på, at i henhold til artikel 108, stk. 3, i TEUF skal enhver påtænkt refinansiering eller ændring af denne støtte anmeldes til Kommissionen i overensstemmelse med Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (nu artikel 108 i TEUF)¹⁸.
- (75) Hvis dette brev indeholder fortrolige oplysninger, som ikke må videregives til tredjemand, bedes De senest 15 arbejdsdage efter modtagelsen underrette Kommissionen herom. Har Kommissionen ikke inden udløbet af denne frist modtaget en begrundet anmodning om fortrolig behandling, vil den gå ud fra, at De er indforstået i, at disse oplysninger videregives til tredjemand, og at brevets fulde ordlyd offentliggøres på det autentiske sprog på: <http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>.

En begrundet anmodning herom sendes med anbefalet brev eller fax til:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Registry
1049 BRUXELLES
Belgien

Fax: + 32-2-296.12.42

---

¹⁸ EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1.

Sagens navn og nummer bedes angivet i al korrespondance.

Med venlig hilsen

På Kommissionens vegne

Medlem af Kommissionen